

1951

η φύση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 149

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

η φύση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

ΤΕΥΧΟΣ 149
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2015

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Νίκης 20, 105 57 Αθήνα
Τηλ.: 210-3224944, 210-3314563, FAX: 210-3225285
E-mail: info@eepf.gr - Ιστοθέση: www.eepf.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Νίκος Πέτρου**

Αντιπρόεδρος: **Σταμάτης Σκαμπαρδώνης**

Γεν. Γραμματέας: **Γιώργος Πολίτης**

Αναπλ. Γεν. Γραμματέας: **Αλέξια Νικηφοράκη**

Ταμίας: **Σπύρος Μπισακούλης**

Έφορος Εκδηλώσεων: **Ντόναλντ Μάθιους**

Μέλη: **Κυριάκος Γεωργίου, Σοφία Καινούργιου,**

Χρήστος Κατσαρός, Φοίβος Τσαραβόπουλος

Αναπληρωματικό μέλος: **Σμαράγδα Αδαμαντιάδου**

Επίτιμος πρόεδρος: **Γιώργος Σφήκας**

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Νίκος Πέτρου, Χρήστος Κατσαρός,

Ντόναλντ Μάθιους, Γιώργος Πολίτης,

Μαρία Ρουσομουστακάκη.

Εκδότης - Υπεύθυνος ύλης

Νίκος Πέτρου, Νίκης 20, 105 57 Αθήνα

Τα ευνοήγγραφα άρθρα αντιπροσωπεύουν
τις απόψεις των συγγραφέων
και όχι αναγκαστικά της Εταιρίας.

Επιμέλεια έκδοσης: **Νίκος Πέτρου**

Σελιδοποίηση - επιμέλεια εκτύπωσης
Άρης Βιδάλης

Τυπογραφείο: **ECOTYPIA**

Τιμή Τεύχους 4 ΕΥΡΩ

Στα μέλη διανέμεται δωρεάν.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Νίκης 20, 105 57 Αθήνα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κενό γνώση και τα αποτελέσματά του	N. Πέτρου	3
Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών		
Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης Σ. Κεχαγιόγλου		5
Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης Μ. Κουτράκης, Δ. Μιχαηλίδου		10
Εθνικός Δρυμός Πρεσπών N. Παννάκης, Τρ. Γκώγκου		14
Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου - Βόρειων Σποράδων Σπ. Ιωσηφίδης, Ι. Μανιάκας, Θ. Μουρατίδης, Π. Παπαδαμάκης		18
Εθνικός Δρυμός Οίτης ΦΔΕΔΟ		23
Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου- Αιτωλικού, κάτω ρου των ποταμών Ευήνου και Αχελώου και νήσων Εξινάδων Γ. Σελιμάς		27
Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς N. Καραβάς		30
Εθνικός Δρυμός Σαμαριάς Ε. Περούλακη		34
Προστασία & διατήρηση φύσης και ανθρώπου στην Κάρπαθο-Σαρία Χ. Καργιολάκη		39
Διοικητική Οργάνωση Φορέων Διαχείρισης Στ. Παρασκευόπουλος		44
Βιβλιοπωλείο της ΕΕΠΦ		46
Το νέο έργο LIFE της Εταιρίας μας N. Πέτρου		47
Διόρθωση τη σύνθεση του νέου ΔΣ		47
«For Open Forests» Χ. Γεωργιάδης		48
«Green Key» Σ. Χατζησκάκης, Μ. Τσάκωνα		49
«Γαλάζια Σημαία» Σ. Χατζησκάκης		51
«Οικολογικά Σχολεία» Σ. Σκαμπαρδώνης		54
«Μαθαίνω για τα Δάση» Δ. Γκότζος, Σ. Καινούριου		56
«Νέοι Δημοσιογράφοι» Δ. Χαριτοπούλου		57
«Φύση χωρίς σκουπίδια» Μ. Ρουσομουστακάκη		58
«Πράσινες Γωνιές» Δ. Χαριτοπούλου		59
Εκδρομή στον παράδεισο της Πρέσπας Γ. Σπαντιδάκης		60
Πρόγραμμα Εκδρομών - Ομιλιών		62
Εγγραφές μελών - Δωρεές		63

Εξώφυλλο: Χταπόδι του είδους *Callistoctopus macropus*
στον κόλπο της Καρύστου. Φωτ.: Άρης Βιδάλης.

Η Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης έχει ως αποστολή της να ενημερώνει και να ευαισθητοποιεί τόσο τους Έλληνες, όσο και αυτούς που αγαπούν την Ελλάδα, για τη φυσική κληρονομιά της χώρας μας και να δραστηριοποιείται για την προστασία της.

Εθνικός Δρυμός Οίτης Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης

Ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Οίτης (ΦΔΕΔΟ) είναι ένας από τους 28 Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, ιδρύθηκε με το ν. 3044/2002 με τη μορφή Νομικού Προσώπου Ιδιωτικού Δικαίου και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου ΠΑΠΕΝ. Χρηματοδοτείται κυρίως από Ευρωπαϊκούς κοινοτικούς πόρους (ΕΣΠΑ 2007-2013) και συγκεκριμένα, κατά την τρέχουσα περίοδο και μέχρι το τέλος του 2015, από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα – Ήπειρος» μέσω της εγκεκριμένης Πράξης «Προστασία και Διατήρηση Βιοποικιλότητας του Εθνικού Δρυμού Οίτης». Τρεις είναι οι κύριοι άξονες δράσεων του: η περιβαλλοντική παρακολούθηση, η φύλαξη-επόπτευση του Εθνικού Δρυμού και του βουνού γενικότερα και η ενημέρωση-ευαισθητοποίηση του κοινού για την ανάγκη προστασίας της περιοχής.

Όσον αφορά τον άξονα της παρακολούθησης-καταγραφής ειδών και τύπων οικοτόπων, εκτός από τις κατά διαστήματα δράσεις καταγραφής που πραγματοποιούνται από το προσωπικό του ΦΔ, το τελευταίο διάστημα υλοποιείται από ειδικούς επιστήμονες, υπό την εποπτεία του Φορέα, το έργο «Παρακολούθηση ειδών και τύπων οικοτό-

πων», το οποίο και πρόκειται να παίξει σημαντικό ρόλο στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Οίτη. Το έργο αυτό πραγματοποιείται στα πλαίσια της προαναφερθείσας εγκεκριμένης Πράξης, ήδη υλοποιείται από τον Σεπτέμβριο του 2014, και αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2015. Έχει σαν αντικείμενο την καταγραφή, εκτίμηση και παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης: α) των τύπων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (Οδηγία για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, της άγριας πανίδας και αυτοφυσούς χλωρίδας) και β) των πουλιών της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ (Οδηγία για τη διατήρηση των άγριων πουλιών) που απαντώνται στην περιοχή ευθύνης του ΦΔ. Η ομάδα έργου του Αναδόχου στελεχώνεται από ειδικούς επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, εξειδικευμένους στα αντικείμενα παρακολούθησης (χλωρίδα-βλάστηση, θηλαστικά, ερπετά, αμφίβια και ορνιθοπανίδα) και με μεγάλη εμπειρία στην υλοποίηση παρόμοιων έργων.

Αντίστοιχα έργα παρακολούθησης υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο (τόσο εντός, όσο και εκτός των περιοχών του Δικτύου NATURA 2000), με

σκοπό την εποπτεία των ειδών και τύπων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος στην Ελλάδα, σε ανταπόκριση της χώρας μας στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις παραπάνω Οδηγίες.

Όσον αφορά τον άξονα της φύλαξης-επόπτευσης του Εθνικού Δρυμού και του βουνού γενικότερα, οι φύλακες-επόπτες του ΦΔ πραγματοποιούν περιπολίες σε καθημερινή σχεδόν βάση, ακολουθώντας τις κύριες δασικές οδικές διαδρομές που διασχίζουν την περιοχή. Κατά τη διάρκεια των περιπολιών καταγράφονται όλες οι δραστηριότητες, παράνομες και μη, που παρατηρούνται εντός της περιοχής ευθύνης του ΦΔ και, όταν κρίνεται αναγκαίο, ειδοποιούνται οι αρμόδιες για την καταστολή των παραβάσεων αρχές (Δασική Υπηρεσία, Πυροσβεστική), αφού πρώτα γίνουν οι απαραίτητες συστάσεις συμμόρφωσης στους παραβάτες. Επιπλέον, οι φύλακες-επόπτες ενημερώνουν τους επισκέπτες και κατοίκους της περιοχής για τις επιτρεπόμενες και μη δραστηριότητες στην περιοχή ευθύνης του ΦΔ, παρέχοντάς τους έντυπο ενημερωτικό υλικό και πληροφορίες για την Οίτη, ενώ συμμετέχουν σε διάφορες δράσεις ευαισθητοποίησης-ενημέρωσης.

Στα πλαίσια του άξονα ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης κοινού για την ανάγκη προστασίας της περιοχής πραγματοποιούνται διάφορες δράσεις, όπως για παράδειγμα ενημερωτικές επισκέψεις σε σχολεία και νηπιαγωγεία της ευρύτερης περιοχής, ενημέρωση-ξενάγηση διάφορων ομάδων στο βουνό, συνδιοργάνωση εκδηλώσεων και ημερίδων με άλλους φορείς και συμμετοχή σε εκθέσεις πανελληνιας εμβέλειας. Το έντυπο υλικό του ΦΔ (οικοτουριστικός χάρτης, έντυπο για τη χλωρίδα και πανίδα της Οίτης, φυλλάδιο με κανόνες καλής συμπεριφοράς) και τα υλικά προώθησης-προβολής (καπέλα, μπλουζάκια, μολύβια, αφίσες κ.λπ.) διανέμονται δωρεάν προς κάθε ενδιαφερόμενο με σκοπό την ενημέρωση και βέλτιστη δυνατή προβολή του βουνού. Ενημέρωση παρέχεται, επίσης, από την ιστοσελίδα του ΦΔ (www.oiti.gr), η οποία ανανεώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα με νέα και ανακοινώσεις, ενώ οι δράσεις του Φορέα προβάλλονται και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook). Επιπλέον, έχουν δοθεί κατά καιρούς διάφορα ενημερωτικά άρθρα για δημοσίευση σε τοπικές κυρίως εφημερίδες, ηλεκτρονικά περιοδικά κ.ά., ενώ το ραδιοτηλεοπτικό μήνυμα (spot) του ΦΔ για την Οίτη προβάλλεται ήδη σε ραδιοφωνικούς σταθμούς και σε τηλεοπτικά κανάλια, τοπικά και εθνικά. Έως το τέλος του 2015 σχεδιάζεται, ακόμη, η τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στο βουνό, αλλά και η κατασκευή και λειτουργία Κέντρου Ενημέρωσης για την Οίτη σε αίθουσα που έχει παραχωρηθεί στο παλαιό Δημοτικό Σχολείο Παύλιανης.

Ο ΦΔ εκτός, όμως, από ευρωπαϊκούς κοινο-

τικούς πόρους (ΕΣΠΑ), χρηματοδοτείται και από εθνικούς πόρους και συγκεκριμένα από τα χρηματοδοτικά προγράμματα του Πράσινου Ταμείου. Στο πλαίσιο αυτό έχουν υλοποιηθεί διάφορες δράσεις, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με την προστασία και διαχείριση της περιοχής ευθύνης του. Πιο συγκεκριμένα κατά το διάστημα 2011-2013, πραγματοποιήθηκαν από ειδικούς επιστήμονες, τα εξής:

- Εκτίμηση της κατάστασης του αγριόγιδου στον Εθνικό Δρυμό Οίτης (Παπαϊωάννου Χ., 2013)
- Ιχθυολογική διερεύνηση των κύριων ορεινών ρεμάτων του όρους Οίτη (Ζόγκαρης Σ., 2012)
- Προκαταρκτική διερεύνηση για την αντιμετώπιση της σύγκρουσης με τα μεγάλα σαρκοφάγα (λύκος, αρκούδα) στην περιοχή ευθύνης του ΦΔΕΔΟ (Ηλιόπουλος Γ., Πετρίδου Μ., 2012)
- Προκαταρκτική διερεύνηση του πληθυσμού του ζαρκαδιού στο όρος Οίτη (Τσαπάρης Δ., Ηλιόπουλος Γ., Πουρσανίδης Δ., 2013)
- Προκαταρκτική διερεύνηση των μακρομυκητών στο Όρος Οίτη (Τριανταφύλλου Μ., Γκόνου-Ζάγκου Ζ., 2013)

Αξίζει να σημειωθεί ότι περιλήψεις των προαναφερθέντων μελετών βρίσκονται αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΦΔ και είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερόμενου για ενημέρωση.

Εκτός από τις παραπάνω δράσεις, χρηματοδοτήθηκαν επίσης και δράσεις με αντικείμενο τη διερεύνηση της δυνατότητας διαδικασιών πιστοποίησης τοπικών προϊόντων και χορήγησης σήματος ποιότητας από τον ΦΔ, καθώς και της δυνατότητας δημιουργίας Βοτανικού Κήπου. Επιπλέον, σχεδιάστηκε και εγκαταστάθηκε προσωρινά στο παλαιό Δημοτικό σχολείο Παύλιανης φωτογραφική έκθεση με θέματα γύρω από τη χλωρίδα και πανίδα του βουνού, ενώ για την ίδια αίθουσα, ανατέθηκε, επιπλέον, η σύνταξη τεχνικο-οικονομικής έκθεσης για τη μετατροπή της σε Κέντρο Ενημέρωσης. Τέλος, μέσω του Πράσινου Ταμείου έγινε χαρτογραφική αποτύπωση και περιγραφή των μονοπατιών της Οίτης και πραγματοποιήθηκε σήμανση και συντήρηση δυο υφιστάμενων μονοπατιών.

Αξίζει να αναφερθεί ότι την περίοδο 2014-2015, με στήριξη του Πράσινου Ταμείου, ο ΦΔ έχει αναθέσει σε εξωτερικό συνεργάτη τη διερεύνηση της δυνατότητας υποβολής φακέλου ένταξης Γεωπάρκου για την Οίτη στο Παγκόσμιο Δίκτυο Γεωπάρκων της UNESCO. Επίσης, προχώρησε στην εκτύπωση ενημερωτικών δελτίων (newsletters) για την πληρέστερη ενημέρωση του κοινού, αλλά και στη σήμανση και συντήρηση τριών ακόμα υφιστάμενων μονοπατιών.

Το έργο και οι δράσεις του ΦΔ, όμως, δυσχεραίνονται πολλές φορές από κάποια βασικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Οίτη, το κυριότερο από τα οποία είναι η απουσία θεσμικού πλαισίου που να χαρακτηρίζει, ρυθμίζει και καθορίζει όρους προστασίας και μέτρα διαχείρισης, με αποτέλεσμα το βουνό να είναι εύλωτο σε κάθε είδους έργα και ανθρώπινες δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα εκκρεμεί η σύνταξη και έγκριση Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (ΕΠΜ), καθώς επίσης η έκδοση του προβλεπόμενου από τις διατάξεις του Ν. 3937/2011 Προεδρικού Διατάγματος (ΠΔ) χαρακτηρισμού της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο Οίτης. Για το λόγο αυτό, ο ΦΔΕΔΟ μετά από προκήρυξη σχετικού διαγωνισμού βρίσκεται στο στάδιο ανάθεσης παροχής υπηρεσιών Συμβούλου για την επικαιροποίηση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Με-

λέτης (ΕΠΜ) για το όρος Οίτη και εκπόνηση σχετικού σχεδίου ΠΔ για το χαρακτηρισμό της προστατευόμενης περιοχής.

Άλλα σημαντικά προβλήματα-απειλές, που αντιμετωπίζει η Οίτη, τα οποία αποτελούν, ουσιαστικά, απόρροια της απουσίας θεσμικού πλαισίου προστασίας της περιοχής, είναι οι εξορυκτικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στη βόρεια κυρίως πλευρά του βουνού, αλλά και η προώθηση έργων, όπως η εγκατάσταση και λειτουργία αιολικών πάρκων μεγάλης ισχύος, σε «απόσταση αναπνοής» από τον Εθνικό Δρυμό, απειλώντας σημαντικά είδη και τύπους οικοτόπων. Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί και η παρουσία φαινομένων λαθροθηρίας-λαθροϋλοτομίας, τα οποία όπως και στις περισσότερες δασικές περιοχές, απαντώνται δυστυχώς και στην Οίτη.

